

УДК 514.18 + 727.6

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОМФОРТУ ЖИТЛА РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ

Ковальов Ю.М., д-р техн. наук,
Калашнікова В.В., магістр
Національний авіаційний університет
Тел. (044) 406-76-45

Анотація – наведено класифікацію житла, визначено умови психологічного комфорту для мешканців кожної із категорій, обґрунтовано можливі стилістичні рішення

Ключові слова – класифікація житла, психологічний комфорт, стилістичні рішення

Постановка проблеми. Суспільні процеси, перетворення матеріально-просторового середовища міст і зміни способу життя в Україні висунули нові вимоги до проектування житла.

Існуюча класифікація житла основана на цінових показниках: елітне (включає підкласи «De lux» і «Premium»), доступне, або «Бізнес-клас», соціальне, або «Економ-клас». Відтак, вона враховує лише матеріальні можливості власників, що є недостатнім.

Актуальною є потреба у створенні перспективних моделей житла, здатних забезпечити комплексний комфорт проживання, включаючи фізіологічні, біоритмологічні та психологічні аспекти. Зрозуміло, що неможливо проектувати житло, однаково комфортне для представників всіх соціальних груп. Відтак, необхідно виявити психологічні типи, пов'язані із такими групами, їх специфічні потреби і вимоги та визначити, які саме архітектурні та дизайнерські рішення є найкращими для конкретних груп.

Аналіз останніх досліджень. Досвід проектування житла зафіксовано у нормативних документах [1-2], працях багатьох архітекторів, серед яких відзначимо [3]. Психологічний комфорт розглянуто як елемент комфорту житлового середовища, при цьому не визначено перелік факторів психологічного (і біоритмологічного) комфорту та їх внесок у відчуття загального комфорту для представників різних соціальних груп, а також вплив на архітектурні та дизайнерські рішення. У працях Ю.М. Ковальова та Н.М. Мхітаряна [4-5] розроблено методологію проектування психологічно комфортного житла для різних психотипів, проте не ставилася задача визначення зв'язку між соціа-

льними групами і психологічними типами, відтак, і вимогами до проектування комфортного житла різних категорій.

Формулювання цілей статті. Дана стаття є постановочною. Її метою є оцінювання можливостей застосування методів визначення психологічного комфорту для пошуку кореляцій між специфічними психологічними потребами та архітектурними і дизайнерськими рішеннями різних категорій житла, що мають сприяти задоволенню потреб, а також публікація попередніх результатів.

Основна частина. Послідовність дослідження наступна:

1. Визначення психологічних характеристик різних соціальних груп.
2. Проведення їх кореляцій із характеристиками психотипів (за [4-5]) і визначення переважаючих психотипів для кожної із соціальних груп;
3. Спираючись на обґрунтовані у [4-5] рекомендації, визначення умов психологічного, біоритмологічного та фізіологічного комфорту на всіх рівнях організації житлового середовища (забезпечення гармонійних відносин із оточуючим світом, самодостатність, трансформованість, об'ємно-планувальні рішення, сенсорний комфорт) для житла всіх категорій;
4. Перевірка отриманих результатів шляхом ретельного аналізу аналогів;
5. Формулювання остаточних рекомендацій щодо конкретних архітектурних і дизайнерських рішень, сприятливих для забезпечення психологічного комфорту.

Набір характеристик соціальних груп впливає із специфічних для кожної з них способів взаємодії з оточуючим світом. Визначення психологічних характеристик проводиться наступними методами: прямим тестуванням за допомогою проєктивних методів і опитувань, аналізом існуючих соціальних даних, аналізом історичних і літературних джерел. Дані підлягають статистичній обробці і представляються у інваріантному вигляді. Для цього використовуються спеціальні діаграми та епюри суб'єктивного простору.

Кореляція визначених характеристик із аналогічними характеристиками психотипів проводиться із врахуванням їх вагових коефіцієнтів, які визначають їх внесок у гармонічність особистості. Попередні результати свідчать, що серед покупців елітного житла переважають особистості, які відносяться до психотипу «егоїст»; помітними також є частки психотипів «винахідливий дослідник» і «борець». Аналогічно, цільовою групою для доступного житла є переважно «винахідливі дослідники» із помітними частками «борців» і «богемних особистостей», а для соціального житла – «богемні особистості» у маргіналізованому варіанті. Відмітимо, що частка «збалансованих особис-

тостей» і «споглядачів» є дуже невеликою і присутня, переважно, серед покупців доступного та соціального житла.

Тепер перевіримо ці висновки, використовуючи маркетингові характеристики двох категорій елітного житла, які відображають найбільш явні потреби цільових груп покупців. Більш тонкий аналіз потреб на підставі аналізу зарубіжного досвіду проектування житла із використанням методів психології, теорії самоорганізації складних систем і методів геометричного представлення даних, планується здійснити у майбутньому.

Елітні квартири орієнтовані на дуже багатих людей. Цим пояснюється невелика частка дорого житла в загальних обсягах будівництва 10-12%. Нерухомість категорії «De lux» характеризується наступними особливостями (рис 1).

Рис 1. Особливості житла «De lux»

Перелічені характеристики найбільш відповідають потребам психотипу «егоїст» [4-5]. У свою чергу, усвідомлення цієї обставини дозволяє уточнити стилістичні рішення, вибір матеріалів, кольорів тощо (рис.2).

Рис. 2. Уточнення стилістичних та інших рішень, виходячи із уподобань психотипу «егоїст»

Категорія «Premium» відзначається наступними особливостями (рис.3).

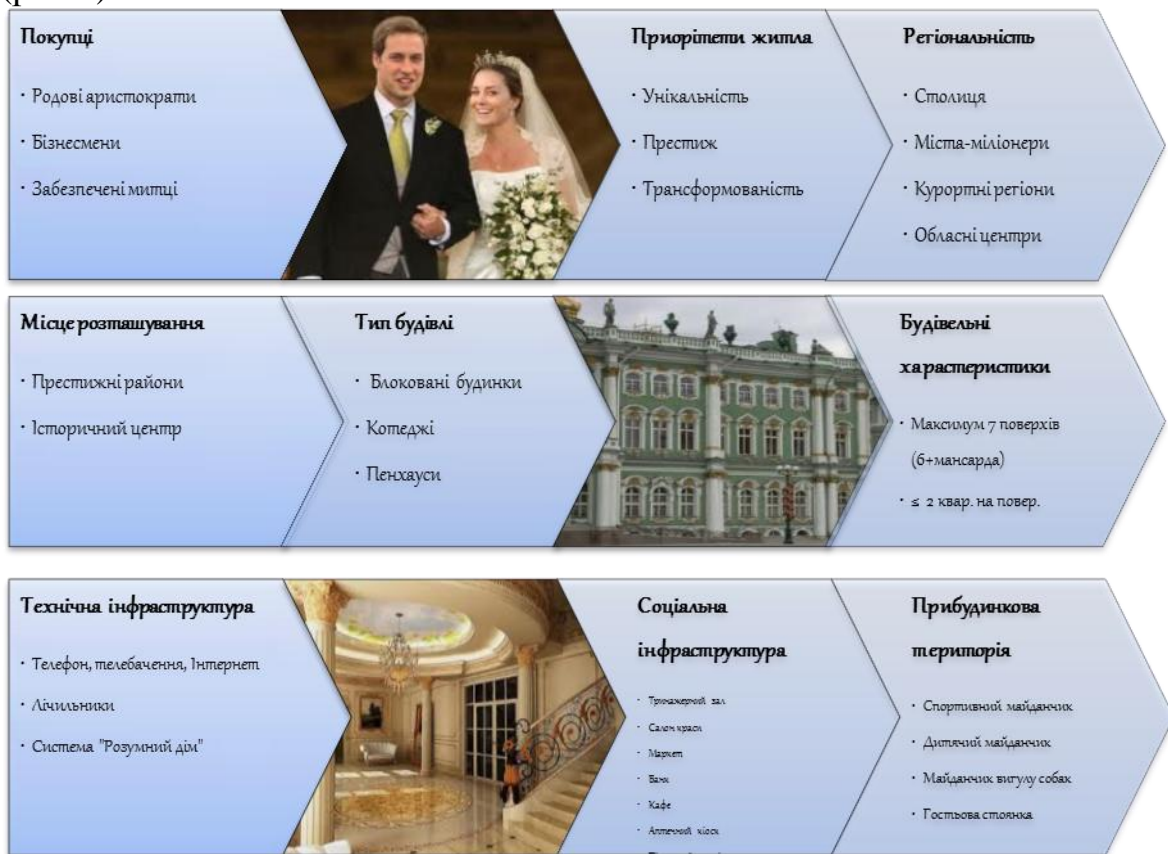

Рис. 3. Особливості житла «Premium»

Такі характеристики підходять, скоріше, «винахідливим дослідникам» [4-5]. Відтак, доцільними є показані на рис. 4 уточнення.

Рис. 4. Уточнення стилістичних та інших рішень, виходячи із уподобань психотипу «винахідливий дослідник»

Висновки. Таким чином, показано доцільність використання методів визначення психологічного комфорту для пошуку кореляцій між специфічними психологічними потребами та архітектурними і дизайнерськими рішеннями на прикладі житла елітного класу, що має сприяти кращому задоволенню. У наступних дослідженнях такі кореляції і рекомендації будуть розглянуті для житла інших категорій із залученням більших обсягів матеріалу.

Література

1. ДБН В.2.2-15-2005. «Будинки і споруди»
2. ДБН 360-92**. «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень»
3. *Товбич В.В.* Архітектура: мистецтво та наука / *В.В. Товбич, М.В. Сисойлов.* – Дніпропетровськ: Свідлер, 2007. – т. 1. – 1020 с.б
4. *Ковальов Ю.М.* Забезпечення психологічного комфорту при проектуванні житла на основі теорії самоорганізації С-простору /*Ю.М. Ковальов, Н.О. Гірник, В.В. Калашнікова* // Праці Таврійського державного агротехнологічного ун-ту, 2010. - Вип.4. Прикладна геометрія та інж. графіка.-т. 46. - С.58-67
5. *Мхитарян Н.М.* Человек и жилище / *Н.М. Мхитарян.* – К.: Наукова думка, 2012. - 310 с.

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО КОМФОРТА ЖИЛИЩ РАЗНЫХ КАТЕГОРИЙ

Ю.Н. Ковалев, В.В. Калашникова

Аннотация – приведена классификация жилищ, определены условия психологического комфорта для жителей каждой из категорий, обоснованы возможные стилистические решения

MAINTENANCE OF PSYCHOLOGICAL COMFORT OF DIFFERENT CATEGORIES DWELLINGS

Y.N.Kovaluov, V.V.Kalashnikova

Summary

Classification of dwellings is resulted, conditions of psychological comfort for inhabitants of each of categories are defined, possible stylistic decisions are proved